

Inleydinghe tot' het verstant

Capittel II.

Van de Linie Äquinoctiael.

Den gheheelen omloop des Hemels wert ghedeelt in 360 graden ofte trappen so datmen door't voorgaende Capitel dan can verstaen dat de twee Polen van malcanderen staen verschepden 180 graden te weten den halvē omloop des Hemels. Recht int midden tusschē bepde Pole wert deur ons gedacht gebeeldet een Circkel die w̄ noemē de Linie Äquinoctiael ofte den Äquator, dat is den Evenaer: ende wert alsoo genaemt om dat wanneer de Sonne comt in desen Circkel de dagē en nachten over al de Werelt eben lang zijn. Dese Circkel is over al evē verre verschepdē van bepde Polen der Werelt te weten 90 grade ende deelt den Hemel in twee gelijcke deelen waer van't eenē hem street nae't noordē en wert genoemt het noorder-deel/ het ander nae't zuidē en werdt genoemt het zuyder-deel/ gelijck sulcx claeijcker can werden verstaen inde voorgaende Figuere: daer is de Circkel E C de Linie Äquinoctiael staende over al eben verre van de Polen. BD deelende den Hemel in twee ghelycke deelen als het noorder deel E B C ende het zuyder-deel E D C.

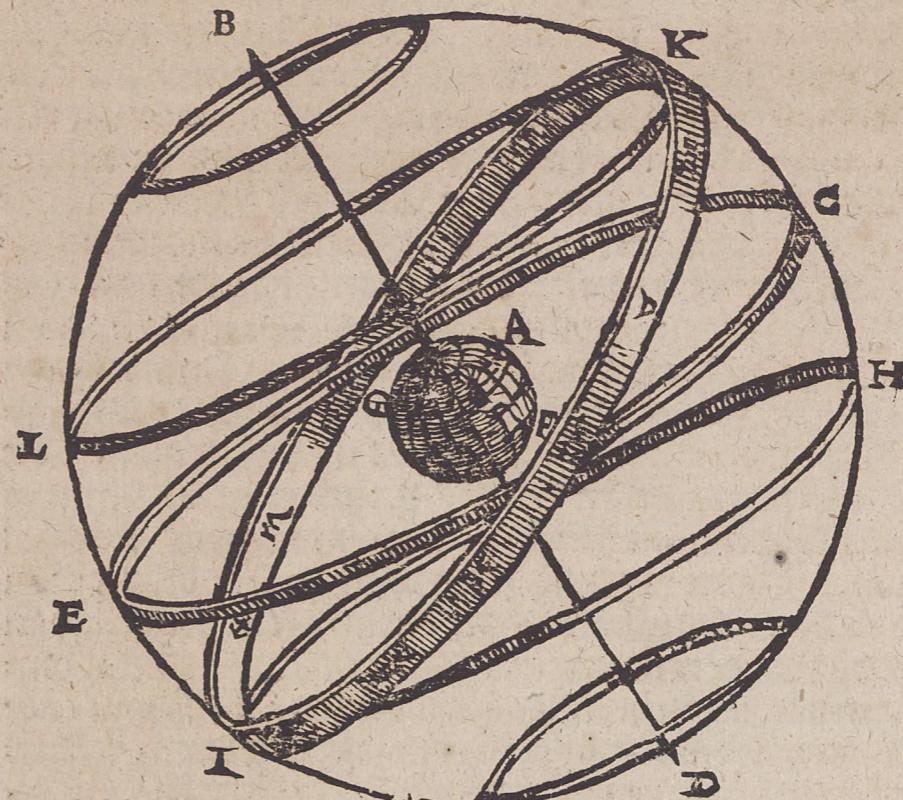
Capittel III

Van de Tropicken ende den Zodiaec.

Drientwintich graden 3½ minuten noordwaert van den Äquinoctiael, wert bedacht ee Circkel die genaemt werdt Tropicus Cancri, ofte de Sonne-keer des Kreests: om dat wanneer de Sonne door zynē loop aē desen Circkel comende hem weder begint te keeren naer de Äquinoctiael. Effen oock so veele te wetē 23 graden 31 minute zuidwaert van de Linie Äquinoctiael werdt noch een Circkel bedacht/ die ghenoemt werdt Tropicus Capricorni, ofte de Sonne-keer des Steenboox: om dat wanneer de Sonne des winters comt aen desen Circkel soo begint hy hem oock weder te keeren na den Äquinoctiael. Dese twee Circulen gaen rontomme den Hemel ende zijn over al evē verre verschepdē van den Äquinoctiael. Maer hoe ende op wat maniere het geschiet/ dat de Sonne door zynen gangh dese twee Circulen (den eenen des Somers en den anderen des Winters) comt te geraken/ gheschiet aldus: miē beeldet hem selvē in een groote Circkel daer inne de Sonne zynē gangh heeft/ die hupberts ofte schupns is gelegen onder den Äquinoctiael/ te wetē de eene helst daer benoorden en d' ander helst daer bezypden: In sulcker voegē dat ter plaatse daer hy meest benoordē de Linie Äquinoctiael

is gheweeken/daer gheraect hy effen den Tropicum Cancri, ende daer hy op't meeste bezypdē de Linie is geweekē/daer geraect hy effen den Tropicum Capricorni. De twee plaatse of punten daer hy over den Äquinoctiael loopt ofte snijt/staen recht tegē over malcanderē/so datse bepde den Äquinoctiael ende desen Circkel in twee eben gelijcke deelen verdeple/ dese tweede punten werden genoemt/ het eene/ het Äquinoctium der Lente / ende het ander het Äquinoctium des Herfsts. T'gene voorschreven is/ sal claeijcker verstaen comien werden door het naerfolghende

Voorbeelt.

Laet wederom A het Aertrijck zijn/ B C D den Hemel/ en E F C G de Linie Äquinoctiael/ B de Noord-pool/ ende D de Zuid-pool/ ende de Linie B A D de Asse des Werelts/ gelijck alles boven is geleert: Soo is dan de Circkel K L de Tropicus Cancri benoorden de Linie Äquinoctiael/ en de Circkel H I de Tropicus Capricorni bezypden de Linie Äquinoctiael. K F I G is de groote Circkel/ daerinne de Sonne zynen gangh gestadejkē heeft/ liggende schupns over den Äquinoctiael geraekende benoordē de Linie den Tropicum Cancri in K, en bezypden de Linie den Tropicum Capricorni in I. Het Äquinoctium der Lente is aen F, en het Äquinoctium des Herfsts is sen G, ter plaatse daer dese Circkel ende de Äquinoctiael malcanderē.